

KARELIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali-alan koulutusohjelma

Toivo Turunen

PERHEPERUSTAISEN KUNTOUTUKSEN KEHITTÄMISKESKUK-
SEN RYHMÄTERAPIAN MERKITYS ASIAKKAILLE, HEIDÄN
HUOLTAJILLEEN SEKÄ TYÖNTEKIJÖILLE

Opinnäytetyö
Helmikuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Helmikuu 2015
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
P. (013) 260 6600

Tekijä
Toivo Turunen

Nimeke
Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksen ryhmäterapian merkitys asiakkaille heidän huoltajille sekä työntekijöille

Toimeksiantaja
Honkalampi-säätiö, Fondo

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Sosneuro-ryhmäterapian toiminnan merkitys nuorille asiakkaille ja nuorten huoltajille. Sosneuro-ryhmäterapia on perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksen toimintaa, jota toteuttaa Honkalampi-säätiön Fondo. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksen tarkoituksena on kehittää sosiaali-, terveys- ja opetusalan toimintaa asiakaslähtöisemmäksi ja tavoitteellisemmaksi. Opinnäytetyössä on selvitetty viiden vanhemman, kolmen nuoren ja kahden työntekijän kokemukset ja näkemykset ryhmäterapian merkityksestä nuoren toimintakykyyn.

Opinnäytetyössä erityisesti tarkastelun kohteena oli selvittää toiminnan konkreettinen merkitys nuoren toimintakyvylle. Selvitys toteutui laadullisen tutkimuksen menetelmin. Tutkimuksen aineisto on kerätty teemahaastattelu menetelmällä.

Opinnäytetyössä selvisi, että ryhmäterapiatoiminnalla on ollut merkitystä nuorille asiakkaille sekä heidän huoltajille. Nuoret ovat saaneet käytännön menetelmin keinoja sekä rohkeutta toimia omassa ympäristössään. Nuoret ovat myös saaneet opetella rauhassa muiden nuorien kanssa asioita, joissa on nähty olevan vielä haasteita. Huoltajille toiminnan merkitys näkyy muun muassa siinä, ettei tarvitse enää olla niin huolissaan nuoren pärjäämisestä.

Kieli
Suomi

Sivuja 29
Liitteet 6
Liitesivumäärä 7

Asiasanat
toimintakyky, ryhmäterapia, itsenäistyminen, teemahaastattelu

THESIS
February 2015
Degree Programme in social Services

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13260 6600

Author
Toivo Turunen

Title
Family-Based Rehabilitation Development Center's Group Therapy's Significance for Youth Customers and Their Parents

Commissioned by
Honkalampi Foundation

Abstract

The purpose of this thesis was to investigate Sosneuro's group therapy's significance to Sosneuro's youth customers and their parents. Sosneuro group therapy is family-based rehabilitation development center's activity that is carried out by the Honkalampi Foundation's Fondo. Family-based rehabilitation development center's purpose is the development of social, health and educational activities towards being more customer and goal-oriented. The aim of this thesis was to investigate the experiences and views of five parents', three youths' and two employees' on the group therapy's significance on the youths' ability to function and perform in their everyday lives.

In the thesis I am especially examining the group therapy's concrete function and meaning on the youths' functional capacity. The study was realized using qualitative research methods. The material was collected by conducting theme interviews.

It was found that the group therapy means a lot to the young customers and their parents. The young customers have gained methods and courage to act on their own environment through the practical methods that they have used in group therapy. Youths have also been able to practise difficult issues together in a peaceful environment. For the parents the significance of the therapy shows for example in the way that they don't have to constantly worry about the youth's well-being.

Language
Finnish

Pages 29
Appendices 6
Pages of Appendices 7

Keywords

Performance, group therapy, independence, theme interview

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

Sisältö	4
1 Johdanto	5
2 Honkalampi-säätiön toimintaympäristö ja organisaatio	6
3 Opinnäytetyön tietoperusta	8
3.1 Ekokulttuurinen ja ekologinen teoria	8
3.2 Perhelähtöisyys	9
3.3 Sosneuro	9
3.4 Neuropsykiatriset erityisvaikeudet	11
3.5 Nuoren kasvu, kehitys ja toimintakyky	12
3.6 Vertaistoiminta	13
3.7 Nuorten ryhmäterapia	14
4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä	15
4.1 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat ja aineiston hankinta	15
4.2 Aineiston analysointi	16
5 Haastatteluista nousseet tulokset	18
5.1 Toimintojen merkitys nuorten kertomana	18
5.2 Toimintojen merkitys huoltajien kertomana	19
5.3 Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia toiminnan merkityksestä	21
6 Pohdinta	23
6.1 Tulosten tarkastelua	23
6.2 Luotettavuus ja eettisyys	25
6.3 Oppimiskokemus ja jatkotutkimusidea	26
Lähteet	28

Liitteet

Liite 1	Haastattelurunko nuorille
Liite 2	Haastattelurunko huoltajille
Liite 3	Haastattelurunko työntekijöille
Liite 4	Saatekirje ja lupa haastatteluun
Liite 5	Opinnäytetyön toimeksiantosopimus
Liite 6	Tutkimuslupahakemus

1 Johdanto

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Honkalampi-säätiö Fondo, kuntoutus- ja ohjauspalveluiden alla toimiva perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus Sosneuro. Sosneuro nimessä sos muodostuu sanoista sosiaalisuus, sosiaaliset taidot, sosiaaliset tilanteet ja neuro muodostuu sanoista neurologinen, neurologiset diagnoosit. Sosneuron toiminta on suunnattu yli 12-vuotiaille neuropsykiatrisille nuorille. Sosneuron tavoitteena on kehittää ja soveltaa käytäntöön erilaisia menetelmiä nuoren elämänhallinnan tukemiseksi. Toimintojen avulla nuori saa varmuutta omista mahdollisuuksistaan ja kyvyistään toimia itsenäisemmin ja rohkeammin. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksessa kehittämistyön toiminnan tarkoitusta ohjaavat perhelähtöinen-, ekologinen- ja ekokulttuurinen työote (Fondo 2014b.)

Opinnäytetyön tavoite on tuottaa Sosneurolle tietoja ryhmäterapian merkityksestä asiakkaiden toimintakyvylle. Sosneurolle ei ole tehty aikaisemmin aiheeseen liittyviä selvityksiä, joten työlle on nähty tarve. Opinnäytetyön tutkimustuloksista on hyötyä työntekijöille, asiakkaille sekä rahoittajalle. Työ tarkoituksena oli saada tietoa toimintojen merkityksestä haastatteleamalla asiakkaita, asiakkaiden huoltajia sekä terapiaa toteuttavia työntekijöitä.

Haastateltavana opinnäytetyössä oli viisi huoltajaa, kolme nuorta asiakasta sekä kaksi työntekijää. Haastateltavana oli myös huoltajia, joiden lapsi ei suostunut haastateltavaksi. Haastateltavista nuorista jokaisella oli yksi tai useampi autismin kirjon piirre tai neuropsykiatrisia erityisvaikeuksia. Opinnäytetyössäni en käsittele asiakkaiden diagnooseja, vaan kerron hieman autismin kirjosta sekä neuropsykiatrisista erityisvaikeuksista. Työntekijät on haastateltu kahdesti, toinen haastattelu on tehty asiantuntijahaastatteluna.

Opinnäytetyöni antaa tietoa siitä, kuinka ryhmäterapian toiminnot ovat kehittäneet asiakkaan itsenäistä toimintakykyä. Opinnäytetyöstä saa tiedon myös siihen, mikä merkitys toiminnalla on ollut niin asiakkaille kuin huoltajille. Opinnäy-

tetyössäni kerron toimeksiantajasta, toimeksiantajan organisaatiosta sekä teoriatietoa auttamaan selvityksestä nousseiden asioiden ymmärtämistä. Opinnäytetyön tietoperustan jälkeen on avattu haastatteluista nousseet merkitykset.

2 Honkalampi-säätiön toimintaympäristö ja organisaatio

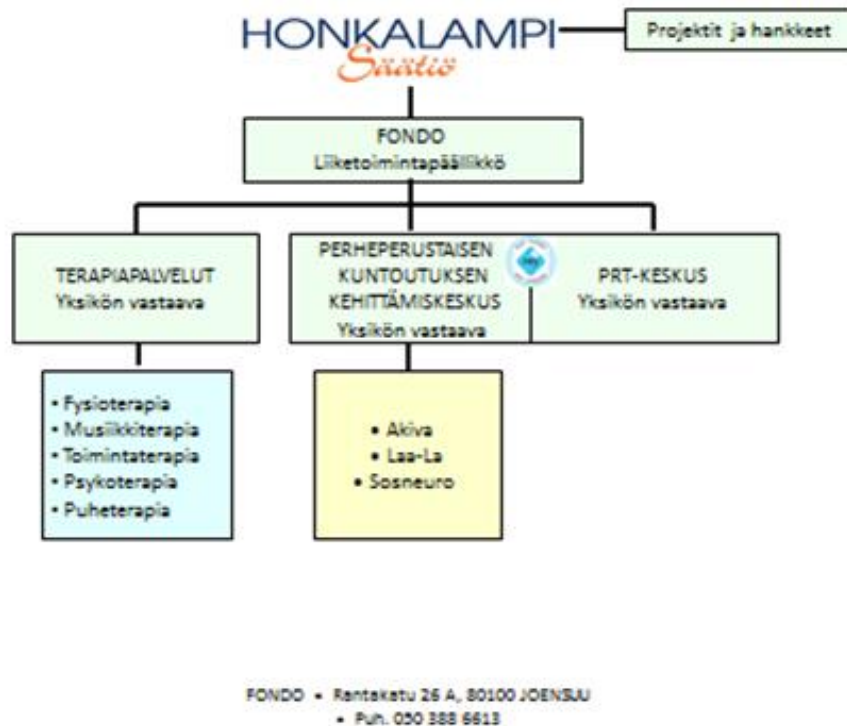
Honkalampi-säätiö on valtakunnallinen toimija. Honkalampi-säätiö kehittää sosiaalipalveluita vammaisille, vajaakuntoisille ja heidän kanssaan työskenteleville. Säätiön toiminta on nykyään hyvin monipuolista, palveluina on muun muassa asumispalvelu, kuntoutus- ja ohjauspalveluja sekä työvalmennuspalveluita. Honkalampi-säätiöllä on myös neljä tytäryhtiötä. (Honkalampi-säätiö 2014a.)

Kuva 1: Honkalampi-säätiön organisaatiokartta (Honkalampi-säätiö 2014b).

Fondolla toimivat perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus, terapiapalvelut sekä PRT-keskus (kuva 2). PRT tarkoittaa pivotal response training (ydinvalmiuksien harjaannuttamisohjelma). PRT-keskus on tarkoitettu autistisesti käyttäytyville sekä vuorovaikutuksen ja kielenkehityksen vaikeuksia omaaville lapsille ja nuorille. Terapiapalveluina on musiikkiterapia, puheterapia, toimintaterapia, fysioterapia sekä psykoterapia. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksessa toimivat Akiva, Sosneuro ja Laa-la.

Terapiapalvelut toimivat ilman raha-automaattiyhdistyksen tukea. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus, PRT-keskus sekä Terapiapalvelut tekevät paljon yhteistyötä keskenään. (Honkalampi-säätiö 2014c.)

Kuva 2: Honkalampi-säätiön Fondo Kuntoutus- ja ohjauspalveluiden organisaatiokartta (FONDO 2014b).

Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus kehittää ja toteuttaa kasvatuksellisen kuntoutuksen toimintamalleja lapsille tai nuorille, joilla on tai on odotettavissa ongelmia neurologisella, neuropsykiatrisella tai sosiaalisen kehityksen alueella. Toimintoja kehitetään erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä ja ammattihenkilöstön tarpeisiin. (Honkalampi-säätiö 2014d.) Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskuksessa kehitetään ja toteutetaan toimintamalleja raha-automaattiyhdistyksen tuella. (FONDO 2014b.)

3 Opinnäytetyön tietoperusta

3.1 Ekokulttuurinen ja ekologinen teoria

Urie Bronfenbrenner on tunnetuin ekologisen ajattelun edustaja. Urien teoria painottuu lapsen kehityksen yhteydestä vanhempiin, perheeseen ja sosiokulttuurisiin tekijöihin. Teoriassa tarkastellaan perhettä osana laajempaa yhteiskuntaa. Lapsen elämää tutkittaessa on otettava sisäisen kehityksen lisäksi huomioon lapsen suhde hänelle tärkeisiin ihmisiin. Lapset nähdään olevan riippuvaisia aikuisista, tämän vuoksi lapsen ympärillä olevien aikuisten toimet ovat keskeisiä myös lapsen elämässä. (Bronfenbrenner 1979; Rantala 2002, 20.)

Paula Määttä (1999, 77) kirjoittaa kirjassaan ekologisen näkökulman tutkivan ympäristön vaikutusta ihmisen kehitykseen. Nuoren kasvu-ympäristönä koti ja koulu ovat merkittäviä. Huoltajien sekä ammatti-ihmisten yhteisen huolen pohjaksi muodostuu ekologisen ajattelun kannalta nuoren kasvu-, oppimis- ja toimintaympäristöjen laatu.

CHILD-tutkijaryhmän näkemys ekokulttuurisesta teoriasta oli riippumattomuus eri kulttuureista. Teoriaa pystyttiin soveltamaan erilaisten kasvuolojen analysointiin ja vertailuun. Teoria lähtee siitä, että ekologiset vaikutukset tulevat joka tapauksessa perheen päivittäisiin arjen toimintoihin. Kehityksen kannalta lapselle ovat tärkeitä erilaiset päivittäiset toiminnot, jotka tapahtuvat muuallakin kuin kotona. Arjen monipuoliset toiminnot vuorovaikutustilanteissa ja muissa toiminnoissa ovat tärkeä kasvualusta. Toiminnoissa lapsi oppii jäljittelemällä sekä osallistumalla sosiaalisiin toimintoihin ja tehtäviin. (Määttä 1999, 78–80.)

Ekokulttuurisuus ja ekologinen teoria näkyvät Sosneuron toiminnassa muun muassa siten, että vuorovaikutustilanteet toteutetaan tasavertaisesti ja toimintojen suunnittelussa huomioidaan vanhemman ja nuoren toiveet asioista, joita nuoret tahtoisivat oppia. Vanhemmilta ja nuorelta itseltään voi tulla paljon erilaisia tarpeita, joita lähetteessä ei mainita, ne tulee silti huomioida toimintoja

suunniteltaessa. Toteutuksessa huomioidaan jokaisen lapsen kotona toimiminen sekä kotiolot. (Hirvonen & Lemmetyinen 2014a.)

3.2 Perhelähtöisyys

Perhelähtöisessä työskentelyssä voidaan vanhempia luonnehtia kumppaneiksi. Unescon raportissa ”Workin together” kumppanuus määritellään työntekijän ja huoltajien tasavertaisuutena. Työntekijöille vanhemmat muuttuvat tuettavista tai potilaista palveluiden käyttäjiksi tai kuluttajiksi. (Mittler & Mc Conachie 1986, Määttä 1999, 99–100.) Perhelähtöisessä työskentelyssä kumppanuus tarkoittaa ammatti-ihmisen ja huoltajan yhteistyötä lapsen tai nuoren kuntouttamiseksi. Perhelähtöisessä kuntoutuksessa lapsi tai nuori oppii esimerkiksi huolehtimaan itsestään sekä työntekijät näkevät miten nuori toimii vuorovaikutuksellisissa tilanteissa tai miten selviää koulun ja kodin ulkopuolella. Perhelähtöinen työskentely on enemmän huoltajan opastamista auttamaan omaa lasta. Huoltajilla ja ammatti-ihmisillä on kummallakin erilaista tietämystä nuoresta. Huoltajat tuntevat nuoren ja hänen elinympäristön parhaiten. Ammatti-ihminen omaa erityisosaamista kehityksestä poikkeavan nuoren vanhemmuuteen ja näin osaa opastaa ja tukea huoltajia. (Määttä 1999, 99–100.)

Perhelähtöisyys Sosneuro ryhmäterapiassa otetaan huomioon niin, että ryhmän lisäksi tavataan usein asiakkaiden huoltajia ja tehdään tarvittaessa kotikäyntejä sekä koulukäyntejä. Käyntien tarkoituksena on selvittää millaisessa ympäristössä asiakas asuu ja toimii, näin voidaan havainnoida asiakkaiden tarpeita paremmin. Samalla työntekijät saavat arvokasta tietoa asiakkaan kehityksen tukemiseksi. (Hirvonen & Lemmetyinen 2014a.)

3.3 Sosneuro

Sosneuron toiminnan tarkoitus on kehittää ja soveltaa käytäntöön erilaisia menetelmiä nuoren omatoimisuuden ja itsenäistymisen tukemiseksi. Asiakkaila on monesti vaikeuksia kaverisuhteissa ja tunne-elämässä, sosiaalisten tilanteiden

hahmottamisessa, käyttäytymisen säätelyssä tai arkielämän taitojen sujumisessa. Toiminnallisten menetelmien avulla nuori saa varmuutta omista mahdollisuuksistaan ja kyvyistään toimia itsenäisemmin ja rohkeammin. Toiminnan tavoitteena on myös tiedon jakaminen länmukaisesta kulttuurista ja yhteiskunnasta riippumatta. Toiminnalla pyritään ehkäisemään nuoren syrjäytymistä yhteiskunnasta. (FONDO 2014a.)

Sosneuro toiminnan asiakastyöskentelyä toteutetaan yksilö- ja ryhmätoimintona ja niihin liittyvinä vanhempien tapaamisina, koti- ja koulukäynteinä sekä hoito- ja verkostoneuvotteluina. Asiakastyöskentelyssä paneudutaan nuorten elämän taitoihin, käyttäytymiseen tai sosiaalisiin tilanteisiin liittyviin haasteisiin. Edellä mainittuihin haasteisiin etsitään ja kokeillaan erilaisia toimintatapoja ja ratkaisuja. (Hirvonen & Lemmetyinen 2014b.)

Sosneuron yksilötoimintana on ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmennus. Neuropsykiatrinen valmennus on suunnattu 12–26-vuotiaille nuorille, joilla on neuropsykiatrinen diagnoosi. Neuropsykiatrinen valmennus on yksilövalmennusta, jossa otetaan huomioon myös perheenjäsenet, sosiaali-, terveys- ja opetustoimen henkilöstö. Sosneuron asiakkaat ohjautuvat lastenneurologialta ja psykiatialta, nuorisopsykiatriltä, kehitysvammanneuvolasta tai kunnasta joko terveyskeskuksen tai sosiaalitoimen kautta. (Hirvonen & Lemmetyinen 2014b.)

Sosneuron ryhmäterapien tarkoituksena on tukea ja auttaa nuoria toimimaan arjen haasteissa. Ryhmäterapia tuottaa toiminnallaan muun muassa vertaistukea sekä erilaisia hyödyllisiä taitoja toimia itsenäisesti ja yhdessä toisten nuorten kanssa. Ryhmät toimivat läpi vuoden sisältäen 25 tapaamiskertaa lukuun ottamatta koulujen loma-aikoja. Jokaisella nuorella on omat yksilölliset tavoitteet eri arjen taitojen kehittämisessä. Yleisimpiä tavoitteita Sosneuron asiakkailla ovat vuorovaikutuksen- ja sosiaalisten taitojen harjaannuttaminen sekä elämänhallintaan liittyvien taitojen opetteleminen aidoissa tilanteissa. Toiminnoissa asiakkaita yritetään saada tiedostamaan omat voivavarat, antaa rohkeutta sekä opettaa asiakkaita käyttämään toiminnoissa opittuja taitoja arkielämässä. (Hirvonen & Lemmetyinen 2014b.)

3.4 Neuropsykiatriset erityisvaikeudet

Asiakkaat Sosneurossa omaavat ainakin yhden tai useamman neuropsykiatrisen erityisvaikeuden, esimerkiksi ADHD/ADD, kielellisen erityisvaikeuden (dysfasia), Tourette-oireyhtymän tai Aspergerin syndrooman. Joillakin asiakkailla voi olla vaikeuksia esimerkiksi tarkkaavaisuudessa tai toiminnan ohjaamisessa.

Tarkkaavaisuuden ja ylivilkkauden häiriö (ADHD) on kehityksellinen itsehillinnän häiriö. Siihen sisältyy ongelmia tarkkaavaisuudessa, impulssikontrollissa ja aktiivisuustasossa. Tarkkaavaisuushäiriöön liittyy paljon muuta, kuten ihmisen heikentynyt tahto tai kyky kontrolloida omaa käytöstään. Tarkkaavaisuushäiriö ei johdu vanhempien kyvyttömyydestä pitämään kuria tai kontrollia. ADHD on häiriö, joka voi olla hyvinkin suuri ongelma sekä varsinainen este. (Barkley 2008, 35.) ADD on tarkkaavaisuushäiriön muoto, joka poikkeaa ADHD:sta sillä, ettei siihen sisälly hyperaktiivisuutta. ADD:hen kuuluvia ominaisuuksia on haavemaailmaan jumittuminen ja hitaus. ADD:ssä on yleistä toimintojen aloittamisen hitaus sekä vaikeudet lopettaa jokin tietty tekeminen. (Kontkanen & Timonen 2012).

Sensorisen integraation häiriöllä tarkoitetaan tilanteita, joissa lapsi ei kykene käsittelemään aistien kautta saatuja tietoja hyvin. Häiriön omaava lapsi ei kykene reagoimaan aistitietoon mielekkäästi ja johdonmukaisesti. Lapsi voi aistia tunto-, näkö-, haju-, maku- ja ääniaistimuksia yliherkästi tai poikkeuksellisen heikosti. (Hermanson 2012.)

Tyypillisiä oireita autismin kirjoissa ovat sosiaalisen vuorovaikutuksen häiriöt, kommunikaatiohäiriöt, poikkeava ja rajoittunut käyttäytyminen sekä aistien poikkeava toiminta. Muita tavallisia erityispiirteitä voivat olla liiallinen tai alentunut aktiivisuus, unihäiriöt, syömishäiriöt sekä itseä vahingoittava käyttäytyminen. Vuorovaikutuksellisella häiriöllä tarkoitetaan ongelmia joita autistisella on ollessaan vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Vuorovaikutus toisen kanssa voi olla puutteellista tai poikkeavaa. Vuorovaikutuksellisen häiriön huomaa vastavuoroisuuden puuttumisena ihmissuhteissa. Osa autistisista voi välttää katse-

ja fyysisiä kontakteja. Varsinkin lapsena autistinen ei välttämättä halua olla sylissä. Kaikilla autisteilla on vaikeuksia kielen, eleiden ja symbolien ymmärtämisessä sekä itsensä ilmaisussa kielellisesti ja ei-kielellisesti. (Kaski ym. 2009, 108.)

Hans Asperger kuvasi vuonna 1944 ensimmäisen kerran Aspergerin oireyhtymän. Aspergerin oireyhtymän erona autismiin on, ettei Aspergerissä yleensä ole havaittavissa älyllistä jälkeenjääneisyyttä. Autismiin kirjolle tyypillisiä piirteitä kuitenkin on. (Asperger 1944, Kaski, Manninen & Pihko 2009, 107.) Kielellinen erityisvaikeus tunnetaan vielä monessa paikassa nimellä dysfasia, mutta nykyään käytetään enemmän käsitettä SLI. Kielellisessä erityisvaikeudessa lapsen puhe tai kielen kehitys viivästyy tai etenee poikkeavasti. SLI on häiriö, jossa lapsen kielellinen oppiminen ja toimintakyky eivät kehity iän mukaisesti. (Asikainen & Riikonen 2010.) Touretten syndrooma eli lyhyesti TS on neuropsykiatrinen oireyhtymä, jolle on ominaista toistuvat ja tahdosta riippumattomat liikkeet sekä hallitsemattomat äännähdykset. (Suomen Tourette- ja OCD-yhdistys RY).

3.5 Nuoren kasvu, kehitys ja toimintakyky

Kehityksellä viitataan ihmisen elämänaikana tapahtuvaan laadulliseen muutokseen. Tämä tarkoittaa monimutkaisia kognitiivisia, kielellisiä, fyysis-motorisia ja sosiaalisia muutoksia joita ihmisessä tapahtuu ajan myötä. Nämä muutokset tekevät jokaisesta ihmisestä ainutlaatuisen yksilön, jollainen kukaan muu ei voi olla. Kehitys voi olla myös ei-toivottavaa muutosta, kuten epäsosiaalinen käyttäytyminen. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 8.)

Nuoruusikä on pitkä elämänvaihe, jonka aikana nuori käy läpi merkittäviä muutoksia. Nuoruusvaihe merkitsee mahdollisuuksia ja kykyjä hankkia taitoja itsenäisempään elämään. Nuoruusiän vaiheessa nuori irtautuu asteittain vanhemmistaan ja luo tuntoa ja käsitystä itsestä itsenäisenä ja vastuullisena toimijana. Nuoruutta katsotaankin usein siirtymisvaiheena aikuisuuteen, sillä tässä vaiheessa nuori rakentaa myös omaa ajattelumaailmaansa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166–168.)

Dunderfelt (Havighurst 1972; Dunderfelt 2011, 85–86) kirjoittaa kirjassaan Havighurstin tekemistä nuoruuden kehitystehtävistä: nuoren tehtävänä on saavuttaa uusi kypsempi suhde molempiin sukupuoliin, löytää itselleen maskuliininen tai feminiininen rooli. Nuoren on hyväksyttävä oma fyysinen ulkonäkö sekä opittava käyttämään kehoaan tarkoituksen mukaisesti. Nuori valmistautuu itsenäiseen elämään, ottamalla vastuuta taloudellisista asioista, kehittämällä maailmankatsomusta, arvomaailmaa ja moraalia. Kaiken tämän lisäksi nuoren on erittäin tärkeitä pyrkiä ja päästä sosiaalisesti vastuulliseen käyttäytymiseen.

Nuoruudessa vietetään vuosia ”vaellellen”. Vaelluksella tarkoitetaan nuoren oman paikkansa etsimistä yhteiskunnassa. Nuoret etsivät varsinkin omaa itseään, ja miettivät, mitä he todella haluavat ryhtyä tekemään. Ihmisellä kehitys on 20-vuotiaaksi asti selvästi havaittavissa ja mitattavissa (Dunderfelt 2011, 92–95.)

Toimintakyvyllä tarkoitetaan laajasti määritellen sitä, että ihminen selviytyy itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista siinä ympäristössä, jossa hän elää. Henkilön oma arvio toimintakyvystä on yhteydessä terveyteen. Sairaudet, toiveet sekä asenteet, jotka haittaavat suoriutumista päivittäisissä perustoimissa, arjen askareissa, työssä, opiskelussa ja vapaa-ajan vietossa toimivat mittareina. Arvioidessa henkilön toimintakykyä, on saatava riittävän laaja kuva tutkimalla neljää eri osa-aluetta: fyysinen-, kognitiivinen-, psyykkinen- ja sosiaalinen toimintakyky. (Sosiaaliportti 2014.)

3.6 Vertaistoiminta

Vertaistoiminta on ihmisten omien voimavarojen vahvistamista. Ryhmissä nämä voimavarat voidaan saada esille sekä käyttöön. Vertaistoiminnoissa vertainen on kokenut samanlaisia tunteita, kokemuksia, vastoinkäymisiä ja hyviä asioita. Samanlaisten vanhojen ja uusien kokemusten kokeminen ja jakaminen on ryhmissä voimaannuttavaa. Vertaistoiminnan mahdollistavat tila ja aika tulla kuulluksi ja ymmärretyksi. (Heimo & Kaivolainen 2011, 6–7.)

Vertaistoimintaa ilmiönä on käytetty Sosneuro ryhmäterapiassa hyväksi. Ilmiötä tulee nuorille erityisesti silloin, kun he keskusteleivat asioista, joita ei muualla halua puhua esimerkiksi lääkityksestä ja diagnooseista. Samoja haasteita omaava ryhmä mahdollistaa toimimisen ja keskustelun eri tavalla kuin muualla. Toiminnoissa ei ole ryhmäpaineita, uskallusta on tämän takia enemmän. Monesti Sosneuron ryhmäläiset keskustelevat asioista joita tekevät samalla tavalla. Keskustelujen avulla nuori tuntee, ettei olekaan täysin erilainen kuin muut. Toimintoihin ei nuoria valita sen perusteella, että saataisiin varsinaisesti vertaisia. Valintatilanteessa arvioidaan henkistä ikää ja taitotasoa. Valinnoissa katsotaan sitä, että asiakkailta löytyy tietyllä tapaa samankaltaisuutta ja sopivalla tavalla erilaisuutta (Hirvonen & Lemmetyinen 2014a.)

3.7 Nuorten ryhmäterapia

Ryhmäterapiassa nuorten hoito eroaa aikuisten hoidosta, sama koskee myös yksilöterapioida. Ensisijaisia tavoitteita nuoren hoidossa on nuoruusiän kehityksellisen tehtävän toteutuminen. Nuoruudessa olisi tapahduttava muutoksia suhteessa vanhempiin, ikätovereihin sekä suhteessa omaan ruumiiseen. Nuorten on aika pikkuhiljaa luopua riippuvuudestaan vanhempiin. Ryhmäterapiassa auttavia tekijöitä ovat vertaisryhmätuki, oikean elämän tutkiminen, uusien taitojen kehittäminen vuorovaikutuksessa sekä uuden käsityksen saaminen itsestään. Terapiaryhmän tulisi myös vähentää eristyneisyyden tunnetta, ylläpitää itsetutkiskelua, rohkaista itsenäistymään sekä tuoda esille vuorovaikutusongelmia. (Berkovits & Sugar 1983; Juselius 2003, 345–346.)

Ryhmähoidon päätös tehdään yksilön tarpeen hoidon tavoitteiden näkökulmasta. Nuori voi jäädä ryhmässä eristykseen, tämän takia tarvitaan hyvä arvio. Arvion tekemien ei kuitenkaan ole aina helppoa, tähän tarvitaan yrityksen ja erehdyksen menetelmää. Pienryhmässä nuoren käyttäytymisen kaavat voivat tulla esille, tämä voi vähentää nuoren eristäytymistä ja itsensä omituiseksi tuntemisen kokemusta. Nuori saa ryhmäterapiassa mahdollisuuden korjata itsetuntoaan ja löytää uusia tapoja selvittää erilaisista tilanteista. (Juselius 2003, 346.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

4.1 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat ja aineiston hankinta

Selvitystyön kannalta järkevimmäksi tavaksi päätin hankkia tarvittavat tiedot teemahaastattelumenetelmällä. Teemahaastattelumenetelmässä on se hyvä puoli, että tarvittaessa asiakas voi selventää vastauksia sekä kysymyksiä voi kohdentaa haastattelusta nousseisiin asioihin. Haastattelutilanteet toteutettiin Fondon, kuntoutus- ja ohjauspalveluiden tiloissa.

Tutkimuskysymyksiä on kaksi, joiden avulla haetaan vastausta toiminnan merkitykseen

- 1) Miten ryhmäterapia on konkreettisesti parantanut asiakkaiden toimintakykyä?
- 2) Miten toiminnoissa opitut taidot näkyvät arjessa?

Alkuperäisessä opinnäytetyösuunnitelmassa oli tarkoitus saada haastateltaviksi juuri loppuneen ryhmän asiakkaat ja huoltajat, tämä ei kuitenkaan toteutunut haastatteluun suostuvien vähäisen lukumäärän takia. Toimeksiantajan ehdotuksesta alettiin kartoittaa asiakkaita muista jo loppuneista ryhmistä. Haastateltaviksi suostui viisi huoltajaa, kolme nuorta asiakasta sekä kaksi työntekijää. Haastateltavien asiakkaiden tavoittaminen oli erityisen monimutkainen prosessi salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden takia. Työntekijöiden oli lähetettävä saatekirje sekä suostumuslupa yhteystietojen luovuttamisesta kaikille haastatteluun alustavasti suostuneille (ks. liite 4). Suostumuksen saatuaani sain aloittaa yhteydenoton kaikkiin haastatteluun suostuneisiin asiakkaisiin. Yhdellä haastateltavalla oli ryhmäterapia kesken, kaikilla muilla haastateltavilla toiminta oli jo loppunut. Jokainen ryhmäterapia on sisältänyt noin 25 ryhmätapaamista sekä 0-2 kotikäyntiä. Haastattelurunko on suunniteltu yhteistyössä toimeksiantajan kanssa (ks. liite 1, 2 ja 3).

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoidulla tarkoitetaan sitä, että haastattelussa edetään etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Puolistrukturoidussa haastattelussa puuttuu kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Haastattelumenetelmänä teemahaastattelu eroaa nimensä mukaisesti yksityiskohtaisten kysymyksien sijaan tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Haastattelun tarkoituksena on saada kuulijan ääni kuuluviin ja näin ollen kyseinen menetelmä vapauttaa tutkittavien äänen kuulumisen. Teemahaastattelussa ei kuitenkaan voida kysellä ihan mitä tahansa, vaan on pyrittävä tuottamaan kysymyksiä, jotka ovat merkityksellisiä tutkimukselle. Haastattelussa haastateltavat ovat asiantuntijoita, joilta haastatteli sa uutta tietoa. Teemahaastattelussa on hyvä pohtia tarkkaan, miten teemat ohjaavat haastattelua. (Hirsijärvi & Hurme 2000, 38–48.)

Valitsin teemahaastattelun, koska ajattelin sen olevan tehokkain vaihtoehto kerätä tietoa ajatellen asiakkaiden erityisvaikeuksia. Erityisvaikeuksien huomioimisella tarkoitan asiakkaiden haasteita toimia vuorovaikutuksellisissa tilanteissa sekä puheentuottamisen vaikeuksia. Haastattelussa oli pystyttävä muuttamaan kysymyksien järjestystä ja muotoa kesken haastattelun. Nuori saattoi vastata kysymykseen lyhyesti ”joo”. Haastattelutilanteessa oli kehitettävä lisäkysymyksiä jotka johdattelisivat ”joo” sanan tarkempaan merkitykseen. Keskustelut saattoivat helposti johtaa aiheesta poikkeavaan kertomukseen, oli kyettävä johdattamaan kohteliaasti keskustelu takaisin teemojen pariin. Teemahaastattelu toimi hyvin, koska haastattelumenetelmällä ei tarvinnut olla tarkkaa muotoa tai järjestystä. Kesken haastattelun tarvittiin usein tarkentavia kysymyksiä, jotta sai tarpeeksi kuvan haastateltavien tarkoittamasta asiasta.

4.2 Aineiston analysointi

Aineistolähtöisen analyysin ajatuksena on pyrkiä tuottamaan tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Aikaisemmilla havainnoilla ja ajatuksilla ei ole mitään tekemistä lopputuloksen kanssa, koska analyysi on aineistolähtöistä. Kaikkiaan aineistolähtöisessä tutkimuksessa on kyse siitä, voiko tutkija kontrolloida sitä, että aineiston analyysi tapahtuu haastateltavien ehdoilla. (Sarajärvi &

Tuomi 2002, 97–98.) Aineiston analysoinnissa olen käyttänyt Laineen kuvausta hieman muokattuna. Laineen yleinen kuvaus kertoo sen, että aineistosta löytyy paljon kiinnostavia asioita joita ei ole etukäteen ajatellut. (Laine 1997; Sarajärvi & Tuomi 2002, 94.)

Monesti juuri uusien kiinnostavien asioiden ilmeneminen aineistossa saa aloittelevan tutkijan hämmennyksen valtaan. Hämmennystä aiheuttaa monesti se, että aloitteleva tutkija olisi kiinnostunut tutkimaan ja raportoimaan tarkemmin näistä asioista raportissaan. Analysoinnissa on kuitenkin valittava tarkkaan kapea ilmiö jonka avaan opinnäytetyössä. Kaikki muut mielenkiintoiset aineistot on siirrettävä toiseen tutkimukseen. Toisena vaiheena tuli litterointi, joka toimi muistiinpanovälineenä. Kolmantena vaiheena oli teemoittelu. Teemoittelussa painottuu se, mitä kustakin teemasta on sanottu. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 94–95.) Näiden edellä mainittujen vaiheiden jälkeen suoritin aineistosta yhteenvedon.

Aineiston käsittelyyn käytin edellä mainittua menetelmää. Ensimmäiseksi litteroin kaikki 10 haastattelua, jonka jälkeen aloin purkaa niistä nousseet selvitykselle oleelliset asiat eri teemojen alle. Haastattelut olivat hyvin erilaisia, osasta haastatteluja vastaukset olivat hyvin lyhyitä. Nuorten kanssa oli haasteena saada aikaan ymmärrys, mitä kysymyksellä haen. Huoltajat taas vastasivat kysymyksiin tarkasti ja kuvaillen. Työntekijät ja yhden nuoren huoltajat haastattelin parihaastatteluna, koska se oli heidän toiveena.

Litteroinnin jälkeen poimin nuorten haastattelusta nousseet vastaukset yhdelle lomakkeelle. Lomakkeelle laitoin vastaukset eri teemojen alle, mitä kukin vastasi ja mihin. Lomakkeeseen tuli vain selvityksen kannalta tärkeitä vastauksia, kaikki ylimääräinen karsiutui pois monesti jo litterointi vaiheessa. Litteroitua aineistoa kertyi nuorten haastattelusta yhteensä 14 sivua.

Huoltajien ja työntekijöiden haastatteluista nousseet vastaukset piti koota jokaisen haastattelun kohdalla omalle lomakkeelle. Periaate oli täysin sama kuin nuorten, lomakkeessa oli teemat joiden alle kaiken oleellisen haastatteluista kasasin. Litteroitua aineistoa aikuisten ja työntekijöiden haastatteluista kertyi 42 sivua.

Oleellisen aineiston kasaaminen tapahtui lukemalla litteroitu haastattelu läpi. Lukiessani merkkasin toiselle lomakkeelle eri kysymysten alle vastaukset. Tällä menetelmällä karsin kaiken tutkimukseen liittymättömän aineiston pois jotta pääsin käsittelemään tarkasti tutkimuskysymyksiin liittyviä teemoja.

5 Haastatteluista nousseet tulokset

5.1 Toimintojen merkitys nuorten kertomana

Ensimmäiseksi haastattelussa tavoitteena oli saada nuori ajattelemaan tilannetta ennen terapiaryhmän alkua, mitä kaikkea nuoren ajatuksissa liikkui toiminnan sisältöjä ajatellen. Haastateltavista nuorista kaikki kertoivat aloittaneensa ryhmän avoimin mielin. Erityisiä odotuksia ryhmää kohtaan nuorilla ei ollut. Yksi nuori mainitsi jännitystä aiheuttavaksi tekijäksi muut nuoret ja heidän diagnoosit. Yksi haastateltava kertoi omaavansa Asperger-diagnoosin ja näin oletti olevansa paljon rauhallisempi kuin muut ryhmäläiset. Nuoret olivat ottaneet itselleen kohdistetut tavoitteet ryhmäterapioihin hyvin. Haastatteluissa nuoret kertoivat omista ongelmistaan ennen ryhmän alkua ja mikä oli tilanne ryhmän jälkeen. Kaikilla yhteisenä tavoitteena ennen terapiaryhmän alkamista oli löytää ystäviä sekä taitoja toimia omanikäisten nuorten kanssa. Yksilöllisinä tavoitteina nuorilla oli ollut julkisilla kulkuneuvoilla liikkuminen sekä keskusteleminen omanikäisten nuorten kanssa.

Ryhmäterapiassa toteutetut toiminnot oli haastateltavilla hyvin mielessä. Haastateltavat kertoivat paljon erilaisia toimintoja, mitä ovat tehneet ja miksi. Toimintoina on ollut esimerkiksi: ruuan laitto, keilaaminen, itsensä ja toisten arviointi, kaupungilla suunnistaminen, linja-autolla liikkuminen sekä ravintoloissa ja ostoksilla käyminen. Kaksi nuorista osasi kertoa toimintojen olleen merkityksellisiä oman toimintakyvyn kannalta. Nuori ei saattanut uskaltaa kulkea bussilla, toimintojen ansiosta nykyään linja-autolla liikkuminen on vaivatonta. Nuoret kertoivat oman itsetuntonsa kasvaneen toimintojen aikana, enää ei ole pelkoa, ahdis-

tusta tai epävarmuutta niin paljon kuin ennen. Pelkoa ja ahdistusta aiheuttamassa ovat olleet uudet sosiaaliset tilanteet tai asiat joita pitää tehdä. Ryhmäterapiassa rohkeus lähteä ja kokea uusia asioita on kasvanut. Rohkeuden kasvamisesta yksi haastateltavista kertoi nykyään osallistuvansa koulussa toteutettaviin ryhmätilanteisiin sekä kertoi viittaavansa tietäessään vastauksen opettajan esittämään kysymykseen. Yksi nuori mainitsi omanneensa ennen ryhmää paljon epäluuloisuutta tutustumistilanteissa, nykyään tutustumistilanteet ovat paljon helpompia.

No se on ehkä se ryhmässä oleminen ja yleisesti puhuminen. Mulla oli aina tunteilla vähän se viittaaminen vaikeata, siinä on ainakin tullut pettävää. Ja sitten minun liikuntatunneilla että on siinä porukassa aina mukana, että oman osansa aina hoitaa. (nuori)

Nuorten kokemus omasta terapiaryhmästä kokonaisuutena on ollut hyvin positiivinen. Kaksi haastatteluun osallistunutta mainitsi ryhmän lähteneen hyvin toimimaan heti alusta alkaen, yksi ei osannut kertoa. Toiminto muiden ryhmäläisten kanssa on onnistunut hyvin ja ohjaajat ovat olleet mukavia. Yhdellä nuorella ryhmä oli kesken ja hän odotti seuraavan kerran tapaamista innolla, kaksi muuta harmitteli ryhmän loppumista. Toiminnoissa mukavimmiksi asioiksi nuoret mainitsivat keilaamisen, ravintoloissa käymisen sekä sen että ryhmän aikana sai ystävän. Ikäviä tilanteita tuotti ne toiminnot joissa oli erityisen paljon haasteita kuten mm. kaupassa käynti. Nuori kertoi kaupassa käynnin olevan kuitenkin ryhmän ansiosta paljon helpompaa, koska tietää kuinka toimia ja uskaltaa pyytää tarvittaessa apua.

Ei se ollu varsinaisesti opettelua. Tehtiin tiettyä asiaa ja jos oli ongelmia, niin sitä sitten tuettiin. (nuori)

5.2 Toimintojen merkitys huoltajien kertomana

Huoltajia haastateltaessa tieto nuoren toimintakyvyn kehittymisestä tuli esille konkreettisemmin. Huoltajat osasivat kertoa nuorella havaitut muutokset niin ryhmän aikana kuin ryhmän jälkeen. Yksi haastateltavana ollut nuoren huoltaja mainitsi huomaavansa kehityksen paljon selkeämmin nyt, kun ryhmän toimin-

nasta on kulunut reilummin aikaa. Huoltajien haastattelurungon ensimmäiset kysymykset oli johdattelua varsinaiselle merkityksen selvittämiseksi tarkoitettuihin kysymyksiin. Lämmittelykysymysten tarkoituksena oli muistella sitä vuotta, milloin nuori oli asiakkaana ja niitä tavoitteita joita on asetettu. Alkukysymysten jälkeen alkoi varsinainen selvittäminen toiminnan merkityksen kannalta.

Huoltajat olivat ryhmäterapiaan hyvin tyytyväisiä. Huoltajat kertoivat ryhmäterapian olleen hyödyllinen niin nuorelle itselleen kuin koko perheelle. Yhteisiä tavoitteita toiminnalle oli sosiaalisten taitojen kehittyminen sekä itsenäistymisen kannalta tärkeiden toimintojen oppiminen. Kaksi haastateltavaa mainitsi merkitykselliseksi asiaksi nuoren rohkaistumisen tekemään ja kokeilemaan uusia asioita. Konkreettisesti rohkaistumisella tarkoitettiin esimerkiksi sitä, että nuori alkaa tehdä itselleen oma-aloitteisesti ruokaa.

Sosiaalisten taitojen kohdalla jokaisella nuorella on tai on ollut haasteita. Haasteet ovat osittain johtuneet taustalla olevasta neuropsykiatrisesta ongelmasta tai autismin kirjon piirteestä. Vanhemmat mainitsivat usein ensin diagnoosin, tämän jälkeen siihen liittyvät ongelmat, sekä miten ne näkyvät nuoren arjessa. Kolme huoltajaa toi esille sen, ettei nuori toimi tai juttele omanikäisten kanssa, tukeutuvat helposti aikuisiin tai itseään paljon nuorempiin. Toiset huoltajat taas kertovat, ettei nuori kyennyt ajattelemaan toisia. Esimerkiksi nuori on luullut, että omat ajatukset kuuluvat muille sanomatta, ryhmän aikana nuori on oppinut tuomaan ajatuksensa ilmi. Itsensä ilmaisu ja oman erityisyytensä hyväksyminen on tuonut osalle nuorista ystävyysuhteita, koska muut ovat ymmärtäneet miksi hän sellainen kuin on.

Oman ikäisten kanssa keskustelua on harjoiteltu täällä ryhmässä, se myös näkyy, että hän tavallaan pysäyttää nimellä ja sitten se, että katsoo silmiin ja sanoo sen että on asiaa. (huoltaja)

Osalla nuorista oli suuria haasteita olla kontaktissa oman ikäisiin nuoriin, tai keskustelu tapahtui aikuisen kautta. Kolme huoltajista kertoi nuoren saaneen rohkeutta ottaa kontaktia omanikäisiin nuoriin. Sosiaalisuuden kehittyminen on näkynyt myös ystävien saamisena, nuoret ovat alkaneet liikkumaan muiden

nuorien kanssa toiminnan loputtua. Kotona nuoren kehittyminen on näkynyt osallistumisena perheen yhteisiin asioihin ja toimintoihin.

Itsenäinen toimintakyvyn osalta on jokaisella nuorella ollut omanlaisia haasteita ja tavoitteita. Tavoitteena on ollut mm. itsenäinen kulkeminen, kaupassa asiointi ja oma-aloitteisuus. Osalla nuorista on ollut suuria haasteita mennä kauppaan tekemään ostoksia. Ryhmässä on huoltajien kertoman mukaan opeteltu avun pyytämistä, maksamista sekä yksin toimimista. Itsenäinen liikkuminen oli useamman nuoren haasteena. Esimerkiksi toiminnoissa oli harjoiteltu konkreettisesti linja-autolla liikkumista.

Yksi konkreettinen esimerkki oli se että *****:lta tämä itsenäinen liikkuminen, meillä on kuitenkin välimatkaa niin sehän esimerkiksi *****lta meni tosi loistavasti, onnistui.(huoltaja)

Nuorten huoltajat kertoivat saaneensa ryhmästä paljon helpotusta ja tukea arkeen. Kun vanhempi on nähnyt ja kuullut nuoren pärjänneen hyvin muiden nuorien kanssa, on tämä tuonut helpotusta arkeen. Useampi huoltaja kertoi saaneensa tietoon paljon uusia asioita, mihin nuori kykenee. Aikaisemmin ei ole uskottu nuoren pystyvän toimimaan tai tekemään tiettyjä asioita. Kun on kerrottu nuoren pystyvän toimimaan haastavissakin tilanteissa, on kotona uskallettu antaa nuoren toimia. Kaksi huoltajaa, että usko oman nuoren toimintakykyyn on parantunut ja sen ansiosta huoli nuoren pärjäämisestä on vähentynyt.

Palautekeskustelut oli minulle ehkä antoisimmat ja sitten sai aina niitä vinkkejä kuinka toimia. (huoltaja)

Vähä passattu liikaa häntä, vähä niinku ei olla luotettu siihen, että hän osaa itekki. Se on oppinu siihen, että tehdään kaikki valmiiksi, myö hyppätään ku hyppyheikit tekemään kaikki valmiiksi ettei tapahdu mitään (huoltaja)

5.3 Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia toiminnan merkityksestä

Työntekijöiden näkemykset ja kokemukset ryhmäterapioiden on koottu jokaisesta toteutuneesta ryhmästä eikä tietyistä. Tässä osiossa nousseita tavoitteita ja

kokemuksia on kerrottu yleisesti jokaisesta toimineesta ryhmästä, ei vain niistä joihin haastateltavat ovat osallistuneet.

Työntekijöiltä halusin aluksi katsaukset asioista, mitä ryhmäterapiassa on harjoiteltu ja miten. Toiminnoissa on harjoiteltu muun muassa omatoimisuus- ja vuorovaikutustaitoja, käyttäytymisen säätelyä sekä toisten huomioimista. Edellä mainittuja taitoja on harjoiteltu välipalan tekemisen- ja kaupungilla asioimisen merkeissä sekä tutustumisilla erilaisiin harrastuksiin. Ryhmässä on harjoiteltu itsenäisesti liikkumista kävellen sekä linja-autolla. Toiminnoissa huolehditaan nuoren motivaatiosta toimia ryhmässä antamalla mahdollisuus vaikuttaa ryhmän yhteisiin asioihin, kuten siihen mitä tehdään. Omien rajojen kokeilu on tullut esimerkiksi tekemällä sellaisia arkeen liittyviä toimintoja, jotka ovat saattaneet pelottaa nuorta ja siksi hän on karttanut niitä. Näitä toimintoja ovat olleet muun muassa asioimistilanteet, karting-ajelu, seinäkiipeily sekä elokuvien katselu. Pelot tilanteissa on otettu hyvin huomioon ja näin nuoret ovat saaneet onnistumisen kokemuksia. Nuorten asettamiin tavoitteisiin on pyritty edellä mainittujen toimintojen muodossa sekä muiden ryhmäläisten palautteiden ja kehujen kautta, tämä on tuonut nuoriin rohkeutta ja itsearvostus on vahvistunut.

Ryhmäterapiassa on pohdittava tarkasti kertojen sisältö, että se olisi nuoria motivoiva. Motivoituneena on tuloksellisempaa harjoitella esimerkiksi vuorottelua sekä toisen kanssa toimimista. Mielekkään tekemisen kautta ryhmäterapiassa pyritään kehittämään jokaisen ryhmäläisen omia henkilökohtaisia tavoitteita. Merkityksellinen asia toiminnoissa on myös se että nuoret pääsevät kokeilemaan asioita jotka on niin sanotusti normaaleja nuorten arkielämään kuuluvia taitoja. Nuori saattaa olla jopa ylpeä osallistumisesta Sosneuron toimintaan. Voi olla ettei joillakin nuorilla ole mahdollista kokeilla näitä asioita muualla kuin tässä ryhmässä.

Konkreettisia havaintoja nuorten kehityksessä työntekijöiden havaitsemana ovat olleet itsenäinen liikkuminen, asiointitaidot esimerkiksi kaupungilla tai keskustelutaitojen kehittyminen. Nuoret ovat oppineen kuuntelemaan toisiaan eivätkä puhu enää päälle. Kuunteleminen saattaa olla hankalaa neuropsykiatrisille nuorille. Toiminnoissa on nuori saattanut oppia kuuntelemaan sen, mitä toisella on

kerrottavana. Kyky sietää muutosta on ollut monella nuorella aika matala, suunniteltu toiminto on voinut muuttua hyvinkin nopeasti. Nuorilla on myös ryhmien aikana kehittynyt häviämisen sietokyky kilpailutilanteissa. Työntekijät painottivat vertaisen voiman merkitystä toiminnoissa. Nuoret opettelevat ja kannustavat toisiaan toiminnoissa ja näin he saavat positiivisia kokemuksia ja rohkeutta tehdä asioita joita ennen eivät ehkä uskaltaneet.

Huoltajat ovat saaneet toiminnasta tietoon esimerkiksi sen, ettei oma lapsi omaa niin huonoa toimintakykyä kuin huoltaja luulee. Asia on joskus myös toisinpäin. Ryhmäterapian edellyttämät taidot ovat olleet vaativampia kuin kotona. Kuitenkin yksi tärkeä tieto vanhemmille monesti on se, että nuori pärjää. Vertaistuki huoltajilla nousi esiin haastattelussa, vaikka toiminnoissa ei ole erillistä vanhempien ryhmää. Se että huoltajat näkevät muillakin olevan mahdollisesti samoja ongelmia nuoren kanssa voi olla helpottavaa, eivät tunne itsensä olevan ainoa. Jotkut vanhemmat ovat vaihtaneet yhteystietoja ja jatkaneet toisten tukemista omalla ajallaan.

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelua

Ryhmäterapia-asiakkailla on monimuotoisia haasteita selviytyä nyky-yhteiskunnassa. Nuorten haasteisiin on useita syitä. Neuropsykiatrisia piirteitä omaava nuori voi vaatia enemmän harjoittelua vuorovaikutustaidoissa kuin monet muut nuoret. Ryhmäterapiassa toimivilla nuorilla on yksi tai useampi neuropsykiatrinen erityisvaikeus, ja nämä tuottavat suuria haasteita sosiaalisten taitojen opettelussa.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, millainen merkitys Sosneuron ryhmäterapialla on ollut asiakkaisiin. Kysymykseen lähdin hakemaan vastausta kahdella tutkimuskysymyksellä. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, miten ryhmäterapia konkreettisesti on parantanut asiakkaiden toimintakykyä. Analysoituani

aineiston, huomasin että tähän kysymykseen on vastattu hyvin laajasti ja monipuolisesti. Yhteisesti kaikilla haastateltavilla on ollut sellainen kokemus, että ryhmäterapialla on ollut positiivinen merkitys nuoren toimintakykyyn. Haastateltavat asiakkaat, vanhemmat sekä työntekijät kertoivat hyvinkin samankaltaisia kokemuksia ja näkemyksiä toiminnan merkityksestä. Nuoren toimintakyvyn kehittyminen paremmaksi on nähty tapahtuvan ryhmäterapian aikana. Nuorilla on ryhmään tullessa ollut selkeitä puutteita toimintakyvyssään. Ryhmäterapiassa on nuorien ja nuorten huoltajien mielestä saatu tukea ja ohjausta jokaisen omaan yksilölliseen ongelmaan. Käytännön toimiminen on ollut tehokasta ja opettavaa, nuoret ovat olleet hyvin motivoituneita opettelemaan kyseisessä terapiaryhmässä.

Toisena tutkimuskysymyksenä oli, miten toiminnoissa opitut taidot näkyvät arjessa. Huoltajilta tuli tähän osioon enemmän vastauksia kuin nuorilta itseltään. Huoltajat olivat yhtä mieltä siitä, että nuorilla on ryhmäterapian aikana kehittynyt sosiaaliset taidot. Sosiaalisten taitojen kehittyminen on näkynyt mm. ystävien saamisena, osallistumisena perheen yhteisiin toimintoihin sekä siinä että nuori ottaa kontaktia muihin nuoriin. Omassa toimintaympäristössään nuoret ovat alkaneet toimimaan oma-aloitteisemmin. Oma-aloitteisuutta on näkynyt välipalan laitossa, lääkkeiden ottamisessa, siivoamisessa sekä keskusteluissa. Yksi huoltaja mainitsi nuoren opettelevan itselleen vaikeita tilanteita samalla tavalla kuin ryhmäterapiassa.

Ekologisessa teoriassa lapsen suhde huoltajiin on tarkastelun kohteena. Ekologisessa ajattelussa lapsen toimimiseen tärkeinä vaikuttajina nähdään myös aikuisten toimet. (Bronfenbrenner 1979; Rantala 2002, 20.) Haastatteluista nousi esiin huoltajien saama tuki nuorten haasteisiin. Huoltajista lähes kaikki mainitsivat saaneensa uusia keinoja lähestyä nuoren haasteisiin. Haastattelusta ilmeni yhteinen kokemus siitä, että tiedot mitä ryhmäterapiasta tuli, hyödynsivät myös toimintoja kotona ja koulussa.

Ekokulttuurisessa teoriassa katsotaan nuoren vuorovaikutuksen kasvattavana tekijänä muitakin kuin kotona tapahtuvia toimintoja. Osallistumalla kodin ulkopuolella tapahtuviin toimintoihin nuori oppii jäljittelemässä sekä osallistumalla ei

toimintoihin ja tehtäviin. (Määttä 1999, 78–80.) Ryhmäterapiaan osallistuneilla nuorilla kaikilla oli puutteita vuorovaikutuksen sekä sosiaalisuuden kanssa. Huoltajat mainitsivat nuortensa viettävän paljon aikaa kotonaan eikä heillä ole ulkopuolella tapahtuvia harrastuksia. Syyksi harrastuksien puuttumiseen sekä kodin ulkopuolisen toimimisen vähyyteen on mainittu useasti se, ettei nuorta yksinkertaisesti haittaa olla yksin. Ryhmäterapiassa nuoret ovat saaneet olla ja kokeilla erilaisissa tilanteissa omia taitojaan vuorovaikutuksellisesti. Huoltajat mainitsivat havainneensa paljon kehitystä nuoren itsenäisen toimimisen, vuorovaikutuksen ja kodin ulkopuolella tapahtuvan toiminnan merkeissä. Haastateltavat nuoret ja huoltajat kokevat saaneensa hyötyä osallistumisesta kodin ulkopuolella tapahtuviin toimintoihin kuten tähän ryhmäterapiaan.

Perhelähtöinen toiminta tarkoittaa lyhyesti koko perheen mukaan ottamista kuntoutusprosessiin (Määttä 1999, 99–100). Toiminnoissa huoltajat ovat kokeneet tulleen kuulluksi ja saaneet kertoa mitä ja miten kotona tapahtuu. Lähes kaikki huoltajat painottivat palautekeskustelujen merkityksen olleen tärkeä. Palautekeskusteluissa on saanut kertoa omia havaintojaan nuoren toimimisesta kotona. Palautteissa huoltajat sekä nuoret ovat saaneet kertoa omista haasteistaan arjessa ja mitä pitäisi harjoitella. Tavoitteita on monesti muutettu silloin, kun vanhemmilta on tullut viesti harjoitellun taidon oppimisesta ja lisätty jos ryhmässä on noussut esiin uusia haasteita joita ei ole aikaisemmin tiedostettu. Vanhemmat ovat saaneet olla aktiivisesti mukana nuoren tavoitteiden suunnittelussa sekä saaneet aina tiedon mitä milloinkin tehdään.

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Haastatteluissa nuoret olivat hyvin aktiivisia kertomaan omia kokemuksiaan ja näkemyksiään ryhmäterapian toiminnoista. Merkityksen kannalta oleellisia asioita selvisi enemmän kuin odotin teemahaastattelumenetelmältä. Haastattelua toteuttaessa vaikuttivat nuoret olevan hyvin motivoituneita tilanteeseen. Motivaation vuoksi jaksoivat keskittyä itse haastatteluun hyvin. Haastattelutilanteet sain hoidettua hyvin, vaikka haastateltavilla oli erilaisia erityisvaikeuksia vuorovaikutuksessa. Haastattelusta oleellisen tiedon saanti vaati luovuutta. Luovuus

haastattelussa tuli kysymyksien muodostamisessa sekä uusien kysymysten keksimisessä.

Kysymyksien kautta tiedon saaminen onnistui hyvin, haastateltavat osasivat kertoa tähän työhön liittyen merkitykselliset asiat lisäkysymyksien avulla. Laadukkuutta tavoittelin myös etukäteen tekemällä hyvän haastattelurungon. Eduksi laadukkaalle aineiston keruulle oli mietittävä ennalta, miten teemoja voidaan syventää sekä pohdittava vaihtoehtoisia lisäkysymysten muotoja. Haastattelun jälkeen paransin latua pyrkimällä litteroimaan keskustelut niin nopeasti kuin mahdollista (Hirsijärvi & Hurme 2000, 184–185.)

Opinnäytetyön eettiset asiat tulevat ilmi vaitiolovelvollisuudessa sekä vapaaehtoisuudessa. Haastatteluissa ei painostettu asiakasta mitenkään, Sosneurohaastateltavista asiakkaista osalla oli suuriakin haasteita olla haastateltavana. Haastatteluhetkellä henkilön mieliala saattoi vaikuttaa haastattelun toteutumiseen. Saatekirje toimi ensitiedon välittäjänä ja helpottamassa päätöstä osallistuuko haastatteluun vai ei. Saatekirjeessä kerrottiin osallistuville selvityksestä huolellisesti ja mainittiin samalla sen anonymiteetti. Anonymiteetillä tarkoitetaan sitä, ettei kukaan muu kuin itse haastateltava pystyisi tiedostamaan kenestä tai kenen vastauksesta olisi jossain kohdassa raporttia kerrottu. Esikirje laitettiin eteenpäin asiakkaille postitse.

6.3 Oppimiskokemus ja jatkotutkimusidea

Opinnäytetyöprosessin aikana olen saanut paljon tietoja sekä taitoa toimia monipuolisemmin sosionomin tehtävissä. Työ on antanut minulle tietotaitoa tutkia toimintoja sekä nähdä ne keinot kuinka on hyvä selvittää toimintojen merkitystä. Sosionomina uskon toimivani tiiviisti kuntoutuksen ja kehittämisen kentällä, tämä työ on ollut juuri sitä mitä itselleni toivoin.

Opinnäytetyö antoi minulle näkemyksen kuinka kuntouttava ryhmäterapia toimii nuorilla. Uskon jatkossa hyödyntäväni tämän opinnäytetyön kautta saatuja tietoja ja taitoja. Toiminnoissa toteutetut menetelmät ja niiden tavoitteet ovat olleen

mielestäni erittäin hienoja sekä toimivia. Vaikka työ on terapeuttien vetämää, en näe mahdottomana käyttää työstä saatuja tiettyjä menetelmiä muuallakin. Opinnäytetyö herätti minut ajattelemaan kuinka paljon enemmän tämän kaltaista työskentelyä tarvittaisiin Joensuun alueella ja ehkä koko Suomessa.

Haastattelutilanteet, raportointi ja itsenäinen työskentely ovat olleet itselleni haasteellisia ja opettavia. Ajatus siitä että tein tämän työn yksin on vain vahvistunut tätä tehdessä. Yhdessä toisen kanssa tehdessä on omat hyödyt mutta henkilökohtaisesti sain vahvistuksen sille, että yksin tekeminen kannatti.

Tässä opinnäytetyössä tutkin toiminnan merkitystä haastatteleamalla eri vuosina toimineita asiakkaita ja heidän huoltajia. Tämän opinnäytetyön jatkoksi olisi hienoa saada tutkimusaineistoa havainnoimalla itse toimintaa koko ryhmäterapia prosessin ajan. Tutkija olisi mukana asiakkaiden prosessin alusta loppuun asti tehden havaintoja erilaisin menetelmin. Edellä mainitun tutkimuksen tekeminen vaatisi paljon aikaa ja työtä.

Lähteet

- Asikainen, M & Riikola, T. 2010. Kielellinen erityisvaikeus lapsilla ja nuorilla (dysfasia).
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=khp00092. 2.1.15.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOY.
- FONDO. 2014a. Ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmennus.
<http://www.honkalampisaatio.fi/binary/file/-/id/1/fid/180>. 14.4.2014.
- FONDO. 2014b. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus. Laa-La, Akiva, Sosneuro. Esite.
- Heino, M & Kaivolainen, M. 2011. Toimivat vertaiset. –Kirjanen omaishoitoyhdistysten vertaistukitoimintaan. Pori: Kehitys Oy.
- Hermanson, E. 2012. Terveyskirjasto – luotettavaa tietoa terveydestä. Neurologisten ongelmien seulonnat.
http://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=kot00606. 14.4.2014.
- Hirsijärvi, S & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirvonen, M & Lemmetyinen, R. 2014a. Joensuu, 16.10.2014. FONDO, Honkalampi-Säätiö. Haastattelu.
- Hirvonen, M & Lemmetyinen, R. 2014b. Ryhmäterapia tuotekortti. Honkalampi-säätiö. 2014a. Mitä?
<http://www.honkalampisaatio.fi/fi/saatio+pahkinan+kuoressa/mita/>. 2.1.2015.
- Honkalampi-Säätiö. 2014b. Honkalampi-säätiö -konserni.
<http://www.honkalampisaatio.fi/fi/saatio+pahkinan+kuoressa/>. 2.1.2015.
- Honkalampi-Säätiö. 2014c. FONDO, kuntoutus- ja ohjauspalveluissa toimii 3 toimintayksikköä.
<http://www.honkalampisaatio.fi/fi/palvelut/fondo+kuntoutus+ja+ohjauspalvelut/toimintayksikot/>. 2.1.2015.
- Honkalampi-Säätiö. 2014d. Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus.
<http://www.honkalampisaatio.fi/fi/palvelut/fondo+kuntoutus+ja+ohjauspalvelut/toimintayksikot/perheperustaisen+kuntoutuksen+kehittamiskeskus/>. 31.10.2014.
- Juselius, T. 2003. Nuoruusikäisten ryhmäpsykoterapia. Teoksessa Pölönen, R & Sitolahti, S. Ryhmä hoitaa. Teoriaa ja käytäntöjä. Helsinki: Yliopistopaino. 345–353.
- Kaski, K., Manninen, A & Pihko, H. 2009. Kehitysvammaisuus. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kronqvist, E-L & Pulkkinen, M-L. 2007. Kehityopsykologia. Matkalla muutokseen. Helsinki: WSOY.
- Kontkanen, S-H & Timonen, T. 2012. Opetusmoniste. Neuro-kongitiivisten mekanismien analyysi ja niiden huomioinnin merkitys kuntoutuksessa ja terapiatyössä.
- Kumpulainen, K. 2004. Häiriöiden esiintyvyys ja luokittelu. Teoksessa Moilanen, I., Räsänen, E., Tamminen, L., Almqvist, F., Piha, J & Kumpulainen, K. Lasten- ja nuorisopsykiatria. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 130–141.
- Malin, M-L. 2000. Verkostot ja vertaiset. Helsinki: Painoteollisuus Oy.

- Määttä, P. 1999. Perhe asiantuntijana. Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Suomen Tourette- ja OCD-yhdistys RY. Mikä on TS?.
<http://www.tourette.fi/tourette2.php>. 2.1.2015.
- Rantala, A. 2002. Perhekeskeisyys – puhetta vai todellisuutta. Työntekijöiden käsitykset yhteistyöstä erityistä tukea tarvitsevan lapsen perheen kanssa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Russel A. Barkley. 2008. ADHD. Kuinka hallita ADHD. A Division of Guilford Publication: EU.
- Sosiaaliportti. Toimintakyvyn arviointi. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/vammaispalvelujen-kasikirja/tyovalineitat/arviointimenetelmia/toimintakyvyn-arviointi/#ots1>. 2.5.2014.
- Sarajärvi, A & Tuomi, J. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Teemahaastattelurunko nuoret

Ennen terapiaryhmän alkua

Millaisena pidit ryhmäterapiaa ennen kuin aloitit?

- Millaisia ajatuksia sinulla oli ryhmäterapiaa kohtaan?

Millaisia asioita sinulla oli ryhmäterapiassa tarkoitus oppia/harjoitella?

Sisältö

Mitä kaikkea ryhmätoiminnoissa olette tehneet?

- Onko ollut ruuanlaittoa? Keilaamista? Kaupungilla liikkumista?

Mitä mieltä olet, kannattiko sinulle tarkoitettuja oppimistavoitteita harjoitella?

- Olivatko harjoiteltavat asiat tärkeitä?

Oletko oppinut niitä asioita joita sinun oli tarkoitus harjoitella?

Kokemukset

Mikä oli toiminnoissa mukavinta?

Mikä oli toiminnoissa ikävintä?

Miten koit ryhmässä toimimisen?

- Oliko ryhmätoiminta mielekästä?

Saitko muitakin taitoja ryhmätoiminnalta kuin ne mitä niiltä oli tarkoitus saada?

Osaatko kertoa 1-3 asiaa jotka havaitsit kehittyneen ryhmätoimintojen aikana?

- Oletko tullut rohkeammaksi jossakin asiassa?
- Oletko oppinut toimimaan itsenäisemmin?

Vapaa sana?

Teemahaastattelurunko Huoltajat

Ennen terapian alkua

Millaisena pidit ryhmäterapiaa?

Millaiseksi koit toimintojen sisällön?

Miten nuorten tarpeet ja valmiudet huomioitiin ryhmätoimintoja tehdessä?

Kokemukset?

Millaisena pidät tällä hetkellä ryhmäterapiaa?

Kuinka nuorelle asetetut oppimistavoitteet toteutuivat toiminnoissa?

Miten toiminta vastasi odotuksiasi?

Osaatko kertoa 1-3 konkreettisesti kehittynyttä asiaa nuoren arjessa ryhmäterapian aikana?

- Onko nuori tullut rohkeammaksi jossain asioissa?
- Onko nuori oppinut toimimaan itsenäisemmin?
- Kehittyikö nuoren toimintakyky paremmaksi?

Millainen merkitys toiminnoilla/ryhmällä oli nuorelle?

Millainen merkitys toiminnoilla oli sinulle?

Vapaa sana?

Teemahaastattelurunko työntekijöille

Mitä kaikkea teitte ryhmässä?

Millaisia tavoitteita nuorilla oli?

Kuinka tavoitteita pyrittiin saavuttamaan?

- Minkälaisia menetelmiä?

Osaatteko kertoa muutamia konkreettisia asioita jotka havaitsitte kehittyneen nuorilla?

Millainen merkitys ryhmällä oli nuorille asiakkaille?

Millainen merkitys toiminnoilla oli nuoren huoltajille?

Vapaa sana?

Saatekirje

Tervehdys!

Olen 24-vuotias kolmannen vuoden sosionomi opiskelija Karelia Ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä Honkalampi-säätiön Fondoon Sosneurolle. Opinnäytetyön aiheena on selvittää Sosneuro ryhmätoiminnan merkitys nuorille ja nuorten huoltajille. Tavoitteena on toteuttaa selvitys haastattelemalla ryhmätoiminnan nuoria asiakkaita, nuorten vanhempia sekä työntekijöitä. Nuorilta ja vanhemmilta selvitetään omia näkemyksiä/kokemuksia ryhmätoiminnan merkityksestä nuoren arjessa selviytymisen ja itsenäistymisen kannalta. Ryhmätoiminnan ohjaajilta selvitetään, heidän omat näkemykset toiminnan merkityksestä ohjattavien arkeen.

Haastattelu toteutetaan 29.8.2014 mennessä. Työtä tehdessä noudatetaan salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta. Ketään haastattelussa mukana ollutta ei pysytystä tunnistamaan. Haastattelutulokset kootaan ja niistä saatu tieto julkaistaan opinnäytetyöraportissa. Opinnäytetyöraportti on valmistuttuaan kaikkien halukkaiden luettavissa osoitteessa www.theseus.fi.

Haastattelu voidaan toteuttaa huoltajalle vaikka nuori ei haastateltavaksi suostu, sama jos tilanne olisi toisinpäin. Haastattelupaikka on sovittavissa, joko kotona, Fondon tiloissa tai muussa valitussa paikassa. Olen teihin yhteydessä luvan saatuani.

Nauhoitteet jotka haastattelusta tulevat hävitetään välittömästi raportoinnin jälkeen. Nauhoitteita ei tule kuulemaan kukaan muu kuin haastattelija.

Vastaan mielelläni kysymyksiin, otathan tarvittaessa yhteyttä...

Ystävällisin terveisin:

Toivo Turunen

toivo_t@hotmail.com

puh: 045-3417151

Liitteenä: lupa haastattelua varten & palautuskuori vastaustanne varten.

PALAUTUS 10.7.2014 MENNESSÄ Riitta Lemmetyiselle tai Marita Hirvoselle

Lupa haastattelua varten

Sosneuron ryhmään osallistunutta _____

Toivo Turunen:

	Kyllä	Ei
Saa haastatella	☐	☐

	Kyllä	Ei
Suostun että, haastatteluni nauhoitetaan	☐	☐

Sosneuron ryhmään osallistuneen nuoren huoltajaa

Toivo Turunen:

	Kyllä	Ei
Saa haastatella	☐	☐

	Kyllä	Ei
Suostun että, haastatteluni nauhoitetaan	☐	☐

Yhteystietoni: _____

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitus: _____

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Fondo, kuntoutus- ja ohjauspalvelut Sosneuro
Toimeksiantajan edustaja:	Jaana Ylönen
Osoite:	Rantakatu 26 A
Puhelinnumero:	050 3886612
Sähköposti:	jaana.ylonen@hl-s.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto Sosionomi
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1101320 Turunen Toivo Aleksi
Puhelinnumero:	0453417151
Sähköposti:	toivo_t@hotmail.com

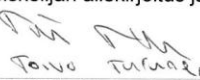
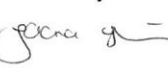
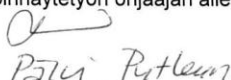
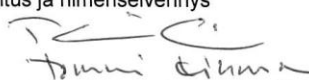
Toimeksiannon kuvaus	
Aihe	Sosneuro ryhmäterapian merkitys nuorille ja nuorten huoltajille.
Toteutusmuoto	Tutkimuksellinen
Aikataulu	Aloitus toukokuussa ja työn julkaiseminen joulukuussa
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	Ei kustannuksia

Toimeksiantajan sitoumukset	
Yhteydenotto kohdehenkilöihin, tarvittavien paperituotoksien tulostamisen mahdollistaminen ja tarvittaessa ohjata opiskelijaa opinnäytetyötä tehdessään työskentelemään Fondon ohjeiden ja käytänteiden mukaisesti.	

Opiskelijan sitoumukset	
Sitoudun toteuttamaan opinnäytetyön	

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

Allekirjoitukset	
Päiväys 27.5.2014	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys Toivo Turunen
Päiväys 27.5.2014	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys JAANA YLÖNEN
Päiväys 9.6.2014	Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus ja nimenselvennys Pasi Rytönen Toivo Turunen

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Haen/haemme lupaa suorittaa opinnäytetyöhön liittyvä tutkimus

Opinnäytetyön aihe: Sosneuro ryhmäterapian merkitys nuorille ja nuorten huoltajille.

Tutkimuksen toteutuspaikka/-yksikkö:

Fondo kuntoutus- ja ohjauspalvelut, Sosneuro.

Tutkimuksen:

a) kohde/kohdejoukko: Sosneuro työntekijät, yhden terapiaryhmän asiakkaat ja heidän huoltajat.

b) aineiston keruumenetelmä: Teemahaastattelu

c) aineiston keruun ajankohta: Kesäkuun 2014 loppuun mennessä

Opinnäytetyön ohjaaja/t:

Toni Kinnunen

Työelämäohjaaja:

Jouko Järvi Ritta Lemminkäinen

17 / 5 2014

Toni Kinnunen

Päivi Pirttinen

LIITTEET: - tutkimussuunnitelma
- toimeksiantosopimus